

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

679

Vragen van het lid **Pia Dijkstra** (D66) aan de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over *het bericht dat er aanwijzingen zijn dat Nederlandse patiënten in het buitenland organen kopen en laten transplanteren* (ingezonden 16 november 2012).

Antwoord van minister **Schippers** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) (ontvangen 27 november 2012).

Vraag 1

Wat is uw reactie op het artikel «Omvangrijk onderzoek naar illegale orgaanhandel»?¹

Antwoord 1

Ik ben blij dat de Europese Commissie geld beschikbaar heeft gesteld voor dit internationale onderzoek en verheugd voor het Erasmus Medisch Centrum dat zij het onderzoek mogen uitvoeren.

Vraag 2

Hoe herkent u het beeld dat er «steeds meer aanwijzingen zijn dat ook Nederlandse patiënten in het buitenland organen kopen en laten transplanteren»?

Antwoord 2

Het is mij bekend dat ook Nederlandse patiënten die wachten op een orgaan, soms naar het buitenland gaan voor een transplantatie. Of in die gevallen sprake is van orgaanhandel is lastig te beoordelen. Het is goed dat daar onderzoek naar wordt gedaan.

Vraag 3

Zijn u concrete gevallen in Nederland bekend? Zo ja, om hoeveel gevallen gaat het en welke stappen zijn er genomen?

Antwoord 3

Mij is een concreet geval bekend uit 2007 van een patiënt die naar Pakistan is gereisd om zich daar te laten transplanteren. De kosten van deze transplantatie werden destijds nog vergoed uit hoofde van de Zorgverzekeringswet. Mijn

¹ De Volkskrant, donderdag 15 november 2012

ambtsvoorganger heeft hierop het besluit Zorgverzekeringen zodanig aangepast dat transplantaties buiten de EU alleen nog voor vergoeding in aanmerking komen wanneer sprake is van een bloedverwant, echtgenoot of geregistreerd partner.

Vraag 4

Bent u bereid al tijdens de duur van het aangekondigde internationale onderzoek een analyse te maken van de Nederlandse situatie, en deze aan de Kamer te doen toekomen?

Antwoord 4

Naar aanleiding van het onderzoeksrapport van de Nationaal Rapporteur Mensenhandel heb ik de Nederlandse Transplantatie Stichting (NTS) gevraagd om met een voorstel te komen voor de wijze waarop op regelmatige basis een indicatie kan worden gegeven van de omvang van orgaanhandel in Nederland. Ik ben in afwachting van dat voorstel. Ik zal de Tweede Kamer te zijner tijd informeren over de gegevens die aan de hand van de door NTS voorgestelde methode zijn verzameld.

Vraag 5

Hoe is het verbod op orgaanhandel op dit moment in Nederland en in Europa vormgegeven? Welke sancties staan hierop?

Antwoord 5

Orgaanhandel is in de Wet op de orgaandonatie strafbaar gesteld in artikel 32 en wordt bestraft met een gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of een geldboete van de vierde categorie.

Vraag 6

Bent u van mening dat er een verband bestaat tussen de aanwijzingen dat Nederlandse patiënten organen kopen, en de afwezigheid van een goed functionerend systeem van orgaandonatie? Zo ja, kunt u dit toelichten? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6

Nee. Ik zie wel een verband tussen het tekort aan donororganen en de aanwijzing dat Nederlandse patiënten organen kopen.

Vraag 7

Wat is uw opvatting over de uitlatingen van onderzoekers van het Rathenau-instituut en de Nationaal Rapporteur Mensenhandel, waarin zij wijzen op de noodzaak de huidige donatiepraktijk in Nederland aan te passen aan de nieuwe realiteit van orgaanhandel?² Bent u bereid mogelijkheden hiertoe te verkennen?

Antwoord 7

Ik neem aan dat u met uw vraag doelt op het financieel stimuleren van donatie bij leven, bijvoorbeeld in de vorm van een vrijstelling van ziektekostenpremies. Los van het feit dat ik twijfels heb bij het effect van zo'n maatregel, is zo'n maatregelen juridisch ook niet mogelijk, omdat deze in strijd is met nationale en Europese wet- en regelgeving. Zowel de Wet op de orgaandonatie als Richtlijn 2010/53/EU inzake kwaliteits- en veiligheidsnormen voor menselijke organen bestemd voor transplantatie staan niet toe dat donoren een vergoeding ontvangen die meer bedraagt dan de kosten, inclusief inkomstenderving, die een rechtstreeks gevolg zijn van de verwijdering van het orgaan. Voor de vergoeding van kosten die een rechtstreeks gevolg zijn van de verwijdering van een orgaan, heb ik de subsidieregeling Donatie bij leven ingesteld.

² Geesink, Seegers, Nier te koop, baarmoeder te huur (Rathenau-instituut, 2012)